

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI FUQAROLIGINI TAN OLISH TARTIBI

Ergashov Asliddin Zaynitdin o'gli

TDTrU Iqtisodiyot fakulteti 2-kurs Yu-5 guruh talabasi

E-mail pochta manzili: asliddieergashev7107@gmail.com

Tel raqami: +998 94 483 71 07

Annotatsiya: O'zbekiston Respublikasida doimiy yashab kelayotgan fuqaroligi bo'lmagan shaxslar ham O'zbekiston fuqaroligini olishda bir qator ijobiy o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. 1991 yildan hozirgi kunga qadar 23 720 nafar fuqaroligi bo'lmagan shaxslar O'zbekiston fuqaroligiga qabul qilingan bo'lsa, 2020 yildan hozirgi kunga qadar qisqa vaqt ichida 47 157 nafar shaxslar O'zbekiston fuqaroligiga tan olindi. Ushbu maqolada yangi tahrirdagi "O'zbekiston Respublikasi fuqaroligi to'g'risida"gi qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi fuqaroligiga oid masalalarni ko'rib chiqishning yangilangan tartibini belgilash to'g'risida"gi PF-6185-sonli Farmoni, fuqarolikka tan olish tartibi haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar. Fuqarolik, O'zbekiston respublikasi fuqarosi, fuqarolikka tan olish, fuqaroligi bo'lmagan shaxs.

O'zbekiston Respublikasida fuqarolik shaxsning davlat bilan o'zaro huquqlari, majburiyatlari va javobgarligi yig'indisida ifodalanadigan hamda inson qadr-qimmati, asosiy huquqlari va erkinliklarini e'tirof etish hamda hurmat qilishga asoslanadigan doimiy siyosiy-huquqiy aloqasini belgilaydi.

O'zbekiston Respublikasining butun hududida yagona fuqarolik o'rnatilgan. O'zbekiston Respublikasining fuqaroligi, unga qanday asoslarda ega bo'lganlikdan qat'i nazar, hamma uchun tengdir. Qoraqalpog'iston Respublikasining fuqarosi ayni vaqtda O'zbekiston Respublikasining fuqarosi hisoblanadi. Fuqarolikka ega bo'lish va uni yo'qotish asoslari hamda tartibi qonun bilan belgilangan. O'zbekiston Respublikasi o'z hududida ham, uning tashqarisida ham o'z fuqarolarini huquqiy himoya qilish va ularga homiylik ko'rsatishni kafolatlaydi. O'zbekiston Respublikasi hududidagi chet el fuqarolarining va fuqaroligi bo'lmagan shaxslarning huquq va erkinliklari xalqaro huquq normalariga muvofiq ta'minlanadi. Ular O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi, qonunlari va xalqaro shartnomalari bilan belgilangan burchlarni ado etadilar. O'zbekiston Respublikasida barcha fuqarolar bir xil huquq va erkinliklarga ega bo'lib, jinsi, irqi, millati, tili, dini, ijtimoiy kelib chiqishi, e'tiqodi, shaxsi va ijtimoiy mavqeidan qat'i nazar, qonun oldida tengdirlar. O'zbekiston Respublikasida har bir inson fuqaro bo'lish huquqiga egadir. Hech kim O'zbekiston Respublikasining

fuqaroligidan mahrum qilinishi, bundan ushbu Qonunda nazarda tutilgan hollar mustasno, yoki fuqarolikni o'zgartirish huquqidan mahrum qilinishi mumkin emas.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2020 yil 29 dekabr kunidagi Oliy Majlisga murojaatnomasida 2020-yili 1995-yilgacha yurtimizga ko'chib kelganlarga O'zbekiston fuqaroligini to'g'ridan-to'g'ri berish tartibi belgilandi. Bu bilan 50 ming nafardan ortiq shaxslarga fuqarolik olish imkoniyati yaratilganligini, 2021-yilda bu ishlarni davom ettirib, 2005 yilgacha mamlakatimizga kelib doimiy yashayotgan, fuqaroligi bo'lmagan shaxslarga ham to'g'ridan-to'g'ri O'zbekiston fuqaroligini berish masalasini ko'tarib, bu o'zgarish bilan yana 20 ming kishi O'zbekiston fuqarosi bo'lish imkoniyatiga ega bo'lishini, bundan buyon yurtimizda 15 yil davomida muqim yashagan fuqaroligi bo'lmagan shaxslarga to'g'ridan-to'g'ri O'zbekiston fuqaroligini berishning doimiy tartibi joriy qilinishini ma'lum qildi.

Yurtboshimizning tashabbusi bilan "O'zbekiston Respublikasining fuqaroligi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasining yangi tahrirdagi Qonuniga muvofiq, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi fuqarolarining konstitutsiyaviy huquqlarini ishonchli himoya qilish, fuqarolik masalalarini ko'rib chiqishda ilg'or axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish, vatandoshlarimizni mamlakatimizda olib borilayotgan ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy islohotlarni qo'llab-quvvatlash jarayoniga faol jalb etish uchun qo'shimcha shart-sharoitlar yaratish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 10 martdagi "O'zbekiston Respublikasi fuqaroligiga oid masalalarni ko'rib chiqishning yangilangan tartibini belgilash to'g'risida"gi PF-6185-sonli Farmoni tasdiqlandi.

2021-yil 14-iyun kuni "O'zbekiston Respublikasi fuqaroligi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuniga qo'shimcha va o'zgartirish kiritilganidan so'ng, 2005 yil 1 yanvar kuniga qadar O'zbekiston Respublikasi hududiga doimiy yashash uchun ko'chib kelib, doimiy ro'yxatdan o'tganlar hamda 15 yil davomida respublika hududida doimiy ro'yxatdan o'tib yashab kelayotgan fuqaroligi bo'lmagan shaxslarga O'zbekiston Respublikasi fuqaroligini berish tartibi ya'ni O'zbekiston Respublikasi fuqaroligini tan olish instituti joriy qilindi.

O'zbekiston Respublikasining fuqaroligini tan olish yuzasidan belgilangan shakldagi ariza bilan birgalikda quyidagi hujjatlar taqdim etiladi:

- ariza-so'rovnomasi;
- yashash guvohnomasi (fuqaroligi bo'lmagan shaxsning identifikatsiyalovchi kartasi);
- nikoh tuzilganligi yoki nikoh bekor qilinganligi to'g'risidagi guvohnoma (mavjud bo'lsa);
- ariza beruvchining familiyasi, ismi va otasining ismi o'zgarganligi haqidagi ma'lumotnoma (o'zgarishlar mavjud bo'lsa);

• 2005-yil 1-yanvarga qadar O'zbekiston Respublikasiga kirib kelganligini va doimiy yashash joyi bo'yicha ro'yxatga olinganligini yoki O'zbekiston Respublikasi hududida o'n besh yil va undan ortiq yil davomida doimiy yashab kelayotganligini tasdiqlovchi hujjatlar.

Basharti, mavjud ma'lumotlar bo'yicha shaxsning O'zbekiston Respublikasida 2005-yil 1-yanvarga qadar doimiy yashash joyi bo'yicha ro'yxatga olinganligi yoki O'zbekiston Respublikasida kamida o'n besh yil davomida doimiy yashab kelayotganligi holatini tasdiqlash imkoni bo'lmaganda, shaxsga hujjatlar qaytarib beriladi va ushbu fakti sud tartibida tasdiqlashga haqli ekanligi tushuntiriladi. Mas'ul xodim tomonidan ushbu hujjatlarning qonuniyligi o'rganib chiqilgan holda, aslidan nusxa olinib, muhr bilan tasdiqlanadi va hujjatlarning asli ariza beruvchiga qaytarib beriladi.

Alohida hollarda, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qaroriga ko'ra, O'zbekiston Respublikasi oldida juda katta xizmatlari bo'lgan yoki fan, texnika va madaniyat sohasida yuksak yutuqlarga erishgan, shuningdek respublika uchun qiziqarli kasb va malakaga ega bo'lgan ayrim shaxslar "O'zbekiston Respublikasining fuqaroligi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni 19-moddasining 1, 2 va 3-bandlarida bayon etilgan talablar hisobga olinmay, O'zbekiston Respublikasining fuqaroligiga qabul qilinishlari mumkin. Fan, texnika va madaniyat sohasidagi yuksak natijalarga erishganlik deyilganda shaxs milliy, xalqaro mukofotlarga, rag'batlantirishning boshqa turlariga yoki o'z ixtisosi bo'yicha xalqaro tashkilotlarga a'zo bo'lishga, o'z tarmog'i bo'yicha xalqaro tadbirlarda jyuri a'zosi sifatida ishtirok etishga erishganligini, turli xalqaro tashkilotlarda haqiqiy va faxriy unvonlari borligini tushunish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Aliyarov Sherzod Muratovich. (2023). O'ZBEKISTON FUQAROLIGINI OLISH. EURASIAN JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH,
2. (13), 1563–1567. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7498197> 2. Aliyarov Sherzod Muratovich. (2022). O'ZBEKISTON FUQAROLIGINI OLISH TARTIBI. ACADEMIC RESEARCH IN MODERN SCIENCE, 1(20), 190–193. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7496356>
3. [http:// www.lex.uz](http://www.lex.uz) (O'zbekiston Respublikasi Qonunchilik portali);
4. [http:// www.dslib.net](http://www.dslib.net);
5. [http:// www.dissforal.com](http://www.dissforal.com); 6. [http:// www.samdu.uz](http://www.samdu.uz); 7. [http:// www.library.ziyonet.uz](http://www.library.ziyonet.uz)